

werk gesteld te worden om daarin eenig redres te hebben en zij vonden een plan daartoe uit, waarmede Ian naar Den Haag naar het Uitvoerend Bewind ging en zijn plan daar voorstelde. 's Lands Vaderen vonden het goed en stelden hem een somma van vijfmaal honderd duizend guldens ter hand en wat later nogmaals tweehonderd vijftig duizend guldens, om daarmede te handelen zoodanig als hij en zijn broeder Pieter zouden meenen het beste te zijn om het uit- en inwendig crediet te handhaven.'

Inderdaad besluit Financiën naast Gogel in Amsterdam nu ook de firma Havelaar in Rotterdam in te schakelen. Dat gebeurt binnen enkele dagen - wat een benijdenswaardige besluitvaardigheid! - want op gezag van het Staatsbewind wordt f 500.000 ter beschikking van Havelaar gesteld met als doel 'het openen eener Escompto-circulatie'. In het ook toen al omslachtig en in-keurig jargon van die tijd luidt het Besluit<sup>9)</sup> van het Staatsbewind dd. 2 maart 1802:

1) Den Raad der Marine aan te schrijven en te autoriseren, zoals geschiedt bij dezen, om JAN HAVELAAR EN ZOON, kooplieden te Rotterdam, ten spoedigste te doen betalen VIJF MAAL HONDERD DUIZEND GULDENS, en zulks bij wijze van leening, om in de loop van de eerste zes maanden dezes Jaars te worden gerembourseerd.

2) de bij het eerdere lid vermelde somma van vijf maal honderd duizend guldens te stellen ter dispositie van voormelde JAN HAVELAAR EN ZOON, zoals te hunnen dispositie gesteld worden bij dezen, teneinde daarvan als zodanig emploij te maken, als zij, tot maintien van het 's Lands en particulier crediet, in het tegenwoordig tijdsgewrigt, het meest geschikt en raadzaam zullen oordelen, doende daarvan ter zijner tijd rekening en verantwoording aan het Staatsbewind, onder korting van zodanige kosten, courtage en Provisien als op de te doene operatien zullen lopen.

Havelaar kan dus met f 500.000 aan de slag. Dit bedrag wordt bij besluit van het Staatsbewind dd. 1 april 1802 nog eens met f 250.000 verhoogd<sup>10)</sup>. Havelaar kreeg aldus in totaal de beschikking over 7½ ton. Dat kwam allemaal uit de kas van de Marine te Rotterdam. Al na enige maanden blijkt de geldcirculatie zich aardig te hebben hersteld, zowel door externe oorzaken als door de bemoeiingen van Gogel en Havelaar. Reeds in juli 1802 vraagt Financiën aan het Staatsbewind goed te keuren dat de gelden, aan Havelaar ter beschikking gesteld, worden teruggevraagd, inclusief de behaalde winst en natuurlijk een nauwgezette Rekening en Verantwoording. Financiën schrijft op 7 juli 1802 aan het Staatsbewind<sup>11)</sup>: